

גליון 441
שנה י' תשפ"א

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

ויקח מאבני המקום

נטל יעקב שתיים עשרה אבנים מאבני המזבח שנעקד עליו יצחק אביו, אמר כך גזר הקדוש ברוך הוא שהוא מעמיד שנים עשר שבטים בעולם. אברהם לא העמידם, יצחק לא העמידם, אני, אם מתאחות הן שתיים עשרה אבנים הללו זו לזו לאבן אחת, יודע אני שאני עתיד להעמיד שנים עשר השבטים. אותה שעה התרחש לו נס ונתאחו שתיים עשרה האבנים לאבן אחת. נטלה ושם אותה למראשותיו ונעשתה תחתיו ככר וככסת, וישכב במקום ההוא, כאן שכב במיטה, אבל כל אותן ארבע עשרה שנים שהיה משים לילות כימים ושוקד על לימודו, אף אותן עשרים שנה שלאחר מכן כששהה בביתו של לבן, שוב לא שכב ולא נח מעמלו ומה היה עושה היה עוסק בתורה והיה אומר שירות ותשבחות שבספר תהלים

(ב"ר סח יא)

פרשת השבוע

ואביבן התל בי והחליף את משכורת עשרת מונים (ל"א - ז') מסופר על מהר"מ אלשיך הקדוש זיע"א, שכאשר דרש בפרשת ויצא והיה נוכח שם האר"י הקדוש זיע"א התחיל מהר"מ אלשיך לפרש בכתוב הזה, איך השתמש לבן בתחבולות ומרמות כדי להונות ולרמות את יעקב, פרץ האר"י הקדוש בצחוק, והמשיך לחייך בכל הדרשה עד תומה. משסיים האלשיך את דרשתו, פנו הנוכחים אל האר"י בשאלה מדוע חייך בדרשה? השיב האר"י, כי נגזר על לבן הארמי להופיע בעצמו בדרשתו של מהר"מ אלשיך ולהצדיק עליו את הדין. והתייצב ליד הפתח והקשיב באזניים קשובות לדרשת מהר"מ אלשיך, ועל כל מין תחבולה שהיה מדגים בדרשתו, היה לבן הארמי מנענע בראשו, כאומר הן, והיה מודה ומתוודה שכן עשה בדיוק נמרץ ליעקב. ולכן היה האר"י מחזיק, כי כל התככים שהוזכרו בדרשתו של המהר"מ אלשיך הקדוש על לבן הארמי, הכל אמת ויציב דבר ה' בפיהו וכל דברי רבותינו אמת וצדק.

כי לא אעזבך עד אשר אם עשיתי את אשר דברתי לך (כ"ח - ט"ז) הגה"ק רבי איסר זלמן מלצר זיע"א, נהג לספר את הסיפור הבא: באולם ההמתנה של הרה"ק רבי ישראל מרוזין זיע"א ישב יהודי מצחו חרוש קמטים וכל הוייתו צער ויסורים. אל האולם נכנס ילדו הקטן של הרבי, מי שהיה לימים הרה"ק רבי דוד משה מטשורטקוב זיע"א, ופנה לאותו יהודי מה ברצונך לבקש מאבא? חייך היהודי חייך עצוב וליטף את תלתליו של הילד, הנני זקוק לברכת ישועה השיב. הדלת נפתחה והיהודי נכנס פנימה, ולאחר שהות קצרה יצא. שוב פנה אליו הילד ושאל: מה אמר לך אבא? הוא ענה שה' יעזור, השיב היהודי. ומה יהיה עד שה' יעזור? הקשה הילד. אינני יודע, השיב היהודי. אם כך חזור לאבא ותשאל אותו. חזר היהודי לחדרו של הרבי ושאלו את שאלתו של דוד משה הקטן. שמע הרבי וענה, הקב"ה יעזור גם עד אשר יעזור. הדבר מפורש בפסוק "כי לא אעזבך עד אשר אם עשיתי את אשר דיברתי לך" גם עד שאושיעך לא אעזבך.

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 5:15 ת"א: 5:16 ר"ת: 5:49

פרשת ויצא

זמני כניסת השבת

ירושלים: 4:00 ת"א: 4:14

וחמתו ביהודי זה ושנאתו וקנאתו בערו בו מאד, וכשהתכוון ר' אדם לעזוב את הארמון ולחזור לביתו, קם השר ואמר: "ובמה יוכל היהודי להביע את רגשי תודתו למלך, על הכבוד הרב הזה שכיבד אותו?" ובטרם השיב רבי אדם בעל השם, המשיך ואמר: "אני חושב שמן הראוי והנכון היה, שהוא יזמין אליו את המלך ופמלייתו לביקור גומלין". השר קיווה שרבי אדם בעל שם העני והאביון ימצא עתה במבוכה, ויאלץ להשיב את פני המלך ריקם, אולם לרוב תימהונו הזמין רבי אדם את המלך, את שריו ואת יועציו, לביקור גומלין ולסעודה ביום שנקבע.

רבי אדם בעל שם שב לביתו ולמשנתו, הגה שוב כמקודם בתורה הקדושה, ולא היתה ניכרת אצלו כל הכנה לביקור המלך. בכל יום ויום שלח השר איש סתר משלו, לעמוד מקרוב על הכנותיו של רבי אדם לקראת הסעודה המלכותית, ובכל יום היה חוזר שליח זה ובפיו תשובה אחת: היהודי יושב בבקתה העלובה שלו והוגה בתורה. בקוצר רוח ייחל השר ליום המיועד שעניו תראינה בנפילתו של היהודי בפח שהוא טמן לו. והיום המיוחל הגיע סוף סוף.

מוקדם בבוקר שלח המלך שליח מיוחד להודיע לרבי אדם שביום זה יבאו המלך ובני לויתו אליו, השליח חזר והודיע למלך כי מצא את רבי אדם בביקתא רעועה יושב ולומד מתוך ספר עתיק, והוא ביקש למסור למלך שהוא מחכה לו ולכל הנלווים אליו לשעה הקבועה, והוא מודה לו מראש על הכבוד הגדול הזה שכיבד אותו המלך. השר הצורר נטה להניע את לב המלך מן הביקור ואמר "היהודי הרי לועג למלך מוטב שלא נלך כלל פן נהיה לבוז" אך המלך אמר בתוקף שהוא כמלך צריך לשמור הבטחתו שהבטיח לרבי אדם.

מה גדולה היתה הפתעת המלך ובני לויתו כאשר הגיעו לקצה היער, הנה במקום בקתה עלובה ורעועה, רואים הם ארמון גדול ומפואר ביותר, מוקף בעצים וגני נוי, בשער הארמון עומדים משרתים ועבדים מוכנים לשרת את האורחים הנעלים וכלי רכבם, המלך וכל פמלייתו השתאו מאד על יופיו של הגן ועל פרחיו הנפלאים, על מזרקות המים שבו, ועל צלילי התזמורת אשר הדיה נשמעו בחשאי מבין העצים.

בכניסה לארמון עמד רבי אדם וקידם את פני המלך והנלווים אליו בפנים זוהרות ומחייכות, הוא ליווה את האורחים רמי המעלה אל האולמות המקושטים מרבדים ושטיחים, כלי כסף יקרים ומנורת תקרה עשויות בדולח.

הסעודה המפוארת בקצה היער

הדבר היה לפני שנים רבות, למלך אחד היה שר שהיה רשע גדול וצורר ישראל, וכמו כל שונאי ישראל בכל הדורות, חיפש תמיד תואנות להצר ולהציק ליהודים. בזמן ההוא חי יהודי קדוש שנתפרסם אחר כך בשם רבי אדם בעל שם זיע"א, רבי אדם היה גר בבקתה קטנה סמוך ליער עבות, צדיק גדול וקדוש היה, אך עני מרוד, יומם ולילה הגה בתורה ובעבודת ה', ולעתים קרובות היה נכנס לעמקי היער ולומד שם ברציפות שעות רבות.

באחד מטיוליו אלו ביער, הרגיש בין הסלעים, מקום חלול וגדול כמו פתח של מערה, נכנס רבי אדם לתוך המערה, ומצא בו ספר עתיק יומין, החל לדפדף בדפים הישנים של הספר, והנה אור גדול בקע מהם, התיישב רבי אדם על אחד הסלעים, וקרא במשך שעות רבות בספר שהיה מלא רמזי תורה וחכמה אלוקית.

שמו של ר' אדם כאיש אלוקים התפרסם, ואנשים רבים נהרו אליו, מרחוק ומקרוב היו באים אליו שיתפלל ויבקש עליהם רחמים מלפני ד', מי על חולה שיתרפא, מי על ברכת בנים, כל מי שצרה לו, וצרות רחמנא ליצלן הרי לא חסרות, היה בא לרבי אדם בעל שם, מתברך, מתרפא ונושע. שמו של ר' אדם הגיע גם לאזניו של אותו השר הצורר, והוא מרוב קנאתו ושנאתו לכל יהודי, גמר אומר לבזות אותו ולהשפילו.

מה עשה? יום אחד בא אל המלך, וסיפר לו על יהודי זה שהתפרסם לצדיק וקדוש, נותן ברכות וסגולות ליהודים, וביקש מאת המלך שיזמין את רבי אדם לארמונו, אז ייוכח לדעת, שגם הוא אינו אלא ככל היהודים נוכל ושקרן שעובד על האנשים. שלח המלך רץ מיוחד לבקתה שלידי היער, והזמין את רבי אדם לארמון המלכותי, ואף סעודה מיוחדת ערך המלך לכבודו, אליו נקראו כל שרי ויועצי המלך, וכל בית המלוכה, למען יראו כולם יהודי זה שאודותיו מתהלכים סיפורים נפלאים ומוזרים. לשעה הקבועה הופיע רבי אדם בעל שם בארמון המלוכה, הוא הפליא את המלך ואת כל המסובים באמרותיו הנבונות וחכמתו העמוקה, הוא גם הסביר להם במתק שפתיו, מדוע לא יוכל לאכול משולחן המלך בהיותו יהודי ובקש את סליחתם.

השר הצורר בראותו שתכניתו לא יצאה לפועל, ורבי אדם השאיר רושם חיובי על המלך והנוכחים, חרה אפו

משל ונמשל

זה דרכו של היצר

משל לאדם שדר בעיר הסמוכה לגבול, והיה עובר בכל יום כשהוא רכוב על אופניו אל המדינה השכנה לצורך פרנסתו. יום אחד הבחינו שומרי הגבול שבחזרתו לפנות ערב, הוא נושא עמו על האופניים דלי מלא חול, כאשר שאלוהו לפשר הדבר, אמר להם שהוא מתכוון לבנות בית. הואיל ומחיר החול במדינה הסמוכה הינו זול ביותר, הוא מתכוון להעביר מדי יום כמות שיוכל לשאת עמו. סיפורו לא שכנע את אנשי המכס אשר חשדו שתוך החול הוא מטמין חפצי ערך מוברחים, אי-לכך שפכו את החול לתוך מסננת כדי לבדוק את הענין. אחרי שהוברר להם שהחול "נקי", הורשה האיש להמשיך בדרכו עם מטענו. כך נמשך הענין ימים רבים. בבוקר היה חוצה את הגבול כאשר על אופניו תלוי דלי ריק, ובערב היה שב ועמו דלי מלא חול. במשך תקופה ארוכה היו אנשי המכס מסננים את החול, אך כיון שבכל פעם יצאה צדקתו של האיש לאור, חדלו מלבדוק אותו, והסתפקו בבדיקות פתע מפעם לפעם. יום אחד הודיע האיש לשומרים: "היום הוא היום האחרון להובלת החול, מלאכת הבניה נסתיימה, ושוב אינני זקוק לחול". ליתר בטחון נגשו השומרים לסנן את החול, אך גם הפעם לא מצאו בו מאומה, לפני שהמשיך האיש בדרכו, ניגש אליו אחד השומרים ולחש אל אוזנו: "הבה נדבר גלויות. הסיפור שלך לא נראה לי אמיתי. אני מבין שהשכלת להערים עלינו. אנא ספק את סקרנותי וגלה לי את האמת, ואני מבטיחך שלא יאונה לך כל רע, ולא תיענש על מעשיך". האיש חייך ואמר לשומר: "אכן צדקת, וכיון שהבטחת לי שלא יטילו עלי עונש או קנס אגלה לך את האמת. דליי החול שהייתי מעביר לא היו נחוצים לי כלל, הם נועדו אך ורק להטעות אתכם ולהסיח את דעתכם מלהבחין בסחורה היקרה שהייתי מבריח".

"אילו הייתם מתבוננים היטב, הייתם רואים שבבוקר הייתי רוכב על אופניים ישנים ובערב הייתי שב רכוב על אופניים חדשים. במדינה השכנה, מחירים של אופניים הינו זול במיוחד. אי-לכך הייתי יוצא לדרך רכוב על אופניים ישנים, ומחליף אותם מעבר לגבול באופניים חדשים. את החדשים הייתי קונה שם במחיר מוזל, ומוכרם במדינתנו ביוקר רב. אתם נתתם לבכם לחול, לפיכך יכולתי להעביר באין מפריע את האופניים ולהתעשר מהברחתם".

והנמשל: זה דרכו של היצר. הוא מסיח את דעתנו מחובותינו ומתפקידנו האמיתיים, על ידי פיתוי לעשות דברים שלעתים הם טובים לכשעצמם, אך אינם צריכים לעמוד בראש סולם העדיפויות.

התפלואות האורחים רבתה ביותר בהיכנסם לאולם האוכל, הם מצאו את השולחן ערוך לכבודם בכל טוב כיד המלך, גביעים וכוסות יקרי ערך וכו'. המלך והשרים לא ראו מעודם שולחן שיהא ערוך בטוב טעם כזה, הם גם נהנו רבות מהסעודה שהכין רבי אדם עבורם, וביותר התענגו ממתק אמרות החכמה שנאמרו על ידי רבי אדם בעל שם.

אולם איש אחד בלבד היה סר וזועף, היה זה כמוזן השר הצורר, שנאתו ליהודי והקנאה לו מלאו את כל חדרי לבו והשבתו ממנו כל שמחה, חשוב חשב כי אין זה אלא דמיון שווא וחלום בלהות, בהסבו כך ליד השולחן נפל מבטו על גביע קטן עשוי כולו זהב טהור, מפותח להפליא ומשובץ אבני חן יקרי ערך, חמד השר גביע זה בלבד, וכשראה שאין איש רואה, הוריד את הגביע מעל השולחן והחביאו באחד מכיסי בגדיו. לאחר הסעודה קם המלך לשוב לבית מלכותו, כל השרים והנלווים אליו עמדו כאיש אחד עם קום המלך, אולם רק אחד נשאר רתוק למקומו למקום מושבו, יושב כמאובן מבויש וחפוי ראש, היה זה לא אחר מאשר השר הצורר והרשע. המלך סקר אותו במבט חד וקרא כנגדו בניזיפה "האכלת כל כך הרבה, או שתית לשכרה עד שאינך יכול לקום ממקומך?"

בקושי הצליח השר להוציא מפיו כי לא בו האשמה, וכי הוא צמוד למקום מושבו כאילו תקעו אותו במסמרים, אין זאת כי אם זה שהיהודי ריתק אותו לכיסא על ידי להטי כישופיו, "כיצד הנך מעיז לבזות את אדון הבית אשר כיבד את כולנו בסבר פנים בה יפות?" אמר המלך בגערה, כאן התערב רבי אדם בעל שם ולקח את רשות הדבור: "הוד רוממותו המלך, אולי חמד לו השר ללוות את אחד מכלי השולחן, וכשיחזיר את אשר לקח, יוכל השר לקום ממקומו ולחזור אל ביתו". פני השר חפו והחווירו כסיד, באי רצון בולט ומתוך בושה וכלימה, הוציא את הגביע מן הכיס והעמידו בחזרה על מקומו בשולחן, מבט נוקב מלא בוז נתן המלך בשר הגנב, ובהתעלמות מופגנת ממנו, עזב המלך את הארמון עם בני לווייתו, תוך הבעת תודה עמוקה לרבי אדם בעל שם על קבלת האורחים המפוארת שלו.

צ'ין אדם לחברו

יהי ממון חברך חביב עליך כשלך באחת מנסיעותיו של הרה"ק רבי יוסף יוזל הורביץ זיע"א ה"סבא" מנובהרדוק, (יומא דהילולא י"ז כסלו) הגיע פעם לאיזו עיירה והתאכסן באכסניה, שכנו לחדר היה איש מכובד מהעיר מוסקוהו. בהכנות לשבת כאשר רצה ה"סבא" לנקות את בגדיו, שאל משכנו מברשת, אולם בבואו להחזירו, התברר לו כי הלה הקדים ללכת לבית הכנסת. במוצאי שבת שוב ניסה ה"סבא" להחזיר את החפץ, וגם עתה לא הצליח, נודע לו כי האיש ארו את הפציו ונחפו לדרכו, בידו חפץ שאינו שלו והדבר הציק לו מאוד, כיצד יברר ואיך יגיע לאותו אדם שהוא אחד מני מיליונים מתושבי מוסקבה. אותה מברשת לא הניח מידו ובכל מקום שהלך לקח את מברשת עמו. כעבור שבע שנים נוסע רבי יוסף יוזל ברכבת והמברשת איתו, והחל משוחח עם אדם שישב לצידו, ולאחר שיחה קלה התברר כי הלה הוא שכינו של משאילו לשעבר, נתן לו את המברשת על מנת להחזירה לבעליה, ושמחה גדולה היתה לו שהצליח להשיב את החפץ לבעליו.

הבורח מהכבוד

מסופר על הרה"ק רבי נחמיה הלוי מדובראוונא זיע"א, שפעם נסע ברכבת וישב לו מוצנע בפינה אחת אחוז במחשבותיו. בתוך הקרון נסע גם אחד מגאוני ליטא. כאשר הכיר

ברבי נחמיה שאינו נוסע רגיל, נכנס עמו בדברים. והתפתחה ביניהם שיחה תורנית עמוקה וממושכת, עד שמרוב התפעלות קרא הלה: איך זה שלא יודעים מכנס? חייך רבי נחמיה ואמר: אספר לכם מעשה. רובל ספרים אחד שהיה מסובב מעיירה לעיירה נזדמן לישוב אחד והוזמן על ידי רב המקום לסעוד על שולחנו. כאשר נכנס האורח לבית הרב, הופתע לראות את ארון הספרים הגדול בבית. קרא אל הרב בהתפעלות, הרי אתם יכולים להתעשר במכירת ספרים יקרים כאלו. אמר לו הרב אני מתפלא עליך, וכי ספרי עומדים למכירה?

גם זה גמילות חסד

אמר הרה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר זיע"א: להעמיד פנים שוחקות בשעה שיהודי שלא ניתן בבינה יתירה מבקש לומר מילתא דבדיחותא, גם זה בבחינת גמילות חסד.

לא להרע לשום נברא

שח הרה"ק רבי דוד משה מטשארטקוב זיע"א: כשהייתי ילד בן שבע קבלתי על עצמי לא להרע לשום נברא בעולם. שאלוהו, וכשגוי מיצר ליהודי האין הוא מתפלל למפלת הגוי? השיב הצדיק: אני מתפלל להרמת קרן היהודי, ואז שום גוי לא יוכל שוב להרע לו.

הילולא דצדקיא

שבת קודש י"ב כסלו
רבי שלמה ב"ר יחיאל (המהרש"ל - של"ד)
הרה"ק רבי אברהם דוב מאבריטש ב"ר דוד (בת עין - תר"א)

יום ראשון י"ג כסלו

האמורא רבינא בן רב הונא (ד"א רל"ו)
הרה"ק רבי שלמה זלמן (יוסף) מוילעפאלי
ב"ר אברהם (אליהו) (תר"ח)
הרה"ק רבי ישראל ממודוץ ב"ר שמואל אליהו (תרפ"א)

הרה"ק רבי ישראל מטשארטקוב ב"ר דוד משה (תרצ"ד)

יום שני י"ד כסלו

ראובן בן יעקב משבטי קה (ב"א - שי"ח)
הרה"ק רבי מנחם נחום משטיפניעשט ב"ר ישראל מרוזין (תרכ"ט)

יום שלישי ט"ו כסלו

רבינו הקדוש רבי יהודה בן רבן שמעון (ג"א תתקנ"ג)
(הרה"ק רבי דוד ב"ר יצחק מסקווירא (תר"פ)

יום רביעי ט"ז כסלו

הרה"ק רבי מנחם מאמשינוב ב"ר יעקב דוד (תרע"ח)
הרה"ק רבי שאול ידידיה אלעזר ב"ר ישראל ממודוץ (אמרי שאול - תש"ח)

יום חמישי י"ז כסלו

הגה"ק רבי יוסף יוזל הורביץ
הסבא מנובהרדוק (תר"פ)

יום שישי י"ח כסלו

רבינו אברהם בן משה (הרמב"ם - ד"א תתקכ"ז)
הרה"ק רבי ברוך ממעזבוז ב"ר יחיאל מיכל (תקע"ב)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נחליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" רפרום יוסף הדר"ס על המצוות.

דיני עניית אמן (י"ד)

א אם יש כמה מניינים ושומע ממנין אחד שעונים אמן יהא שמיה רבא, וממנין השני שומע שעונים קדושה, יענה אמן יהא שמיה רבא. (משנה ברורה סימן נ"ו ס"ק ר')

ב אסור להפסיק באמצע אמן יהא שמיה רבא, לעניית קדושה. (שם)

ג יש לעמוד כשעונין קדיש עד אמן של אחרי יתברך וכו', ואמרו אמן. (רמ"א שם סעיף א' ובמשנה ברורה ס"ק ז')

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

לע"נ הר"ר יעקב שלום ויזל ז"ל
ב"ר מאיר הלוי ויזל ז"ל
נלב"ע א' מרחשון תשפ"א תנצב"ה